

“Rondhangen is leuk, en repressie werkt enkel op korte termijn.”

WIE IS ER BANG VAN RONDHANGENDE JONGEREN?

ONGEZOUTEN

Ze zijn er weer: de jongeren die rondhangen op het pleintje of de straat. Naarmate de zomerse temperatuur stijgt, zien we ook het aantal rondhangende jongeren toenemen. Ze komen samen op de plaatselijke pleintjes, op de hoek van de straat, aan het bushokje, de moskee, parkings... Dat rondhangen wekt heel wat ergernis op bij de gemeente. Het merendeel van de jongeren die rondhangen doet echter niets verkeers. Meer zelfs: ondanks het feit dat het rondhangen het onveiligheidsgevoel kan versterken, kan het ook de veiligheid in de wijk vergroten. Moet bij de opmaak van het nieuwe jeugdbeleidsplan ook aandacht besteed worden aan deze groep van jongeren? Een volmondig 'ja' vanuit het LiSS (Limburgs Steunpunt Straathoekwerk).

Van alle tijden

Jongeren die rondhangen zijn van alle tijden en leeftijden. Iedereen die even mijmert over zijn eigen jeugd, zal moeten toegeven dat ook hij/zij wel eens doelloos heeft rondgehangen. Wat vinden jongeren nu zo leuk aan rondhangen? Rondhangen kan je altijd en overal. Rondhangen is makkelijk (je hebt er geen les of leraar voor nodig) en het kost niets (wat niet van alle vrijetijdsactiviteiten kan gezegd worden). Het is ongedwongen en structuurloos. Er zijn geen regels of afspraken, geen begin- of einduren, inschrijven is niet nodig. Je kan er met de auto, fiets, brommer of te voet naar toe. Uit onderzoek blijkt dat meer dan de helft van de Vlaamse jongeren het doelloos rondhangen op de straten en

pleintjes beschouwt als één van hun vrijetijdsactiviteiten, naast andere activiteiten. Niet omdat ze niets anders te doen hebben, maar omdat ze het gewoon leuk vinden. Voor jongeren is het immers plezant een eigen plek te hebben waar ze, tot op zekere hoogte, eigen normen en afspraken kunnen maken, weg van de regels en normen van de volwassenen maatschappij. In plaats van het eenzaam en alleen achter een PC-scherm te zitten, leren jongeren die rondhangen zich bewegen in groepen en binnen een 'team'. Ze leren kritiek krijgen, zich verweren, opkomen voor zichzelf...

Hangen jongeren meer rond dan vroeger? Was het dan vroeger zoveel beter, waren de jongeren vroeger dan zoveel rustiger en braver? Werd er minder rondgehan-

gen? Anders rondgehangen? Waren de jongeren vroeger dan minder agressief, anders agressief? Wij hebben onze twijfels. Afgaande op verhalen van oudere jongeren werd er vroeger toch ook wel aardig wat rondgehangen. Er was evenzeer agressiviteit op fuiven en op straat, maar het kwam minder in de pers. Excessen van sommige jongeren worden in de media breed uitgesmeerd, met als gevolg dat alle jongeren bedreigend overkomen. Positieve boodschappen over de 'jeugd van tegenwoordig' halen zelden de voorpagina's. Dat vermoedelijk slechts 5% van de jongeren verantwoordelijk is voor de 'overlast veroorzaakt door jongeren' en de rest het eigenlijk helemaal niet slecht doet, horen we zelden (cfr. onderzoek JOP). Dat het aantal veroordelingen

Jongeren die rondhangen willen zoals alle andere jongeren zien en gezien worden, zich profileren, zich manifesteren, experimenteren...

bij jongeren in het Brusselse (en vermoedelijk ook in de rest van Vlaanderen) de laatste jaren lichtjes daalt en de mate van geweld daarbij stabiel blijft, horen we niet. Dat de jeugd van tegenwoordig nooit minder rookte, blowde en dronk dan vandaag, staat slechts in kleine lettertjes in de kranten.

Rondhangen in de focus

Het rondhangen van jongeren komt vermoedelijk ook niet méér voor dan vroeger. Het blijkt wél meer in de belangstelling te staan. Ik zie hiervoor een aantal redenen:

- > een beperkte beschikbare open ruimte ('mooi grasveldje, maar helaas mag je het niet betreden')
- > het ruimtelijk speelbeleid focust voornamelijk op kinderen ('effe vergeten dat kleine kinderen ook ouder worden en ook een plaats wensen')
- > toenemende onverdraagzaamheid (afnemende tolerantie) in de samenleving (racisme, nimby-syndroom, roep om meer blauw op straat...)
- > een toenemend individualisme ('als ik het maar goed heb')
- > de 'alles moet nu onmiddellijk' mentaliteit. GSM, internet, nachtwinkels, dokters van wacht, 24-uren diensten... geven de bood-

schap dat iedereen altijd en overal bereikbaar moet zijn. Dit is ongetwijfeld nuttig in sommige situaties. Maar het voedt eveneens de idee dat er ook onmiddellijk een oplossing moet komen voor het gestelde probleem.

- > een maatschappelijke focus die meer gericht is op veiligheid – onveiligheid en het bestrijden van overlast. Dit ten koste van een preventieve aanpak en/of een welzijnsgerichte aanpak.
- > overheden die spelen met termen als participatie, inspraak, korter bij de burger staan, luisteren naar het signaal van de kiezer, organiseren van hoorzittingen... creëren en stimuleren bij burgers het gevoel invloed te kunnen uitoefenen op een lokaal beleid. Een invloed die in de praktijk toch erg beperkt is, zeker wat betreft de verzuchtingen van individuele burgers.

Jongeren die rondhangen willen zoals alle andere jongeren zien en gezien worden, zich profileren, zich manifesteren, experimenteren... Het merendeel van de jongeren die rondhangen doet echter niets verkeerd. Ze roepen misschien al eens en laten wel al eens wat vuil achter, maar ze vormen op die manier wel een goede 'waakhond' voor de buurt.

Hangen in jeugdbeleidsplan

Veel gemeenten benaderen rondhangende jongeren te eng en te eenzijdig vanuit een veiligheidsperspectief. En wat onveilig voelt, moet – repressief – aangepakt worden. Opstootjes in de kiem smoren, rondhangen ontmoedigen, een onmiddellijk politieoptreden bij klachten van bewoners... Het blijkt een gemakkelijke en logische oplossing. Het 'probleem' is immers verdwenen. De maatregel was effectief. Korte tijd later duiken de rondhangers echter weer op een andere plaats op. Ze verplaatsen zich gewoon. Ze zoeken een andere plek om elkaar te ontmoeten. Waarom? Omdat rondhangen leuk is, en omdat repressie maar werkt op korte termijn en zolang de repressie aanhoudt. Op lange termijn is een repressieve aanpak dan ook weinig efficiënt.

Het is tekenend dat de vraag aan het LiSS vanuit een lokaal beleid veelal eindigt met: "wat kunnen we tegen de rondhangers doen?". Het eerste werk is dan ook de vraagstelling herformuleren. Er moet gedacht en gewerkt worden vanuit het gegeven dat rondhangen een recht is voor iedereen én een normaal verschijnsel.

Kan/moet bij de opmaak van het nieuwe jeugdbeleidsplan ook aandacht besteed worden aan deze groep van jongeren? Is het niet de taak en opdracht van een jeugddienst om ook voor deze groep van jongeren op te komen? Het antwoord lijkt ons onduidelijk 'ja'. Het is de taak en opdracht van een lokale jeugddienst om zich ook in te zetten voor deze jongeren die moeilijk bereikbaar zijn en soms omschreven worden als 'moeilijk'. We zien hier twee werkpunten:

1. Het vertrekpunt is een gemeenschappelijke visie op lokaal niveau over rondhangen. Mogelijke partners hierbij zijn de preventiedienst, welzijnsdienst, beleidsmedewerkers, politie, jeugdwerkers... De jeugddienst kan hierin een centrale rol spelen. Het is een uitdaging voor de lokale jeugddienst om als draaischijf tussen jongeren en de verschillende gemeentelijke diensten te fungeren.

2. Contact zoeken met de rondhangers is essentieel. Dit betekent voor deze doelgroep in eerste instantie afstappen van het organiseren en aanbieden van activiteiten. Het betekent vooral tijd willen/kunnen/mogen vrij maken om contacten te leggen met deze jongeren. Niet in functie van het bestaande aanbod maar vanuit een oprechte wil om deze jongeren en hun verzuchtingen te leren kennen.

Met andere woorden: als de jongeren niet tot bij de jeugdconsulent komen, moet de jeugdconsulent zelf tot bij de jongeren gaan. Of op zijn minst de voorwaarden creëren waarbinnen dit mogelijk wordt. Op korte termijn levert dit vermoedelijk weinig op. Op lange termijn opent het misschien nieuwe deuren voor een breder lokaal jeugdbeleid.

Erik Vreven, LiSS (Limburgs Steunpunt Straathoekwerk)

_ _ _ _